

Formand: Kristian Mølgaard

Solbjergvej 3, 2.

2000 Frederiksberg

20 64 44 23

krm@boelskifteadvokater.dk

Sekretariat: Peter Trudsø

Farvergade 27 D, 1.

1463 København K

28 13 64 95

pt@strafferetsadvokaten.dk

www.lffa.dk

Meddelelser nr. 5

19. juni 2020

Næste kursus afholdes LØRDAG 31.10.20 på Tivoli Hotel i København

Kursus og generalforsamling 2021

Lørdagssalær

Politiklagemyndighedens årsberetning 2019

Høringssvar: Opdatering af Deloittes notat af 15. oktober 2019 vedrørende
 anvendelse af historiske teledata i straffesager

Professor Jørn Vestergaard: Om der står "samtykke" eller "frivillighed" i den nye vold-
tægtsparagraf, er ikke det vigtige

Seneste nyt fra Højesteret

Næste kursus afholdes LØRDAG 31.10.20 på Tivoli Hotel i København

Landsforeningens næste kursus afholdes **LØRDAG** 31.10.20 på Tivoli Hotel i København.

Nærmere information om program og tilmelding følger snart.

Covid-19 situationen betyder, at der er risiko for aflysning af kurset og færre antal tilmeldte end sædvanligt. Derfor har bestyrelsen besluttet, at der alene afholdes eet kursus (og dermed ikke et kursus i Horsens). Landsforeningen plejer at holde et kursus på Sjælland og et i Jylland. Fremadrettet er det naturligvis planen, at der både holdes kurser på Sjælland og i Jylland.

Kursus og generalforsamling 2021

Som tidligere oplyst er der planlagt socialt samvær, kursus og generalforsamling fra 19.3.21 kl. 19.00 og frem til 21.3.21 kl. 11.00 på Hotel Svendborg i Svendborg.

Nærmere om program og tilmelding følger primo 2021.

Lørdagssalær

For de advokater, der har sager om lørdagen for øjeblikket, erindres om følgende passus i genåbningsplanen fra domstolene (side 14):

”Fastsættelse af forsvarernes salær vil i genåbningsperioden, hvor også lørdage inddrages, følge landsretspræsidenternes vejledende takster. I de sager, hvor et salær for deltagelse i retsmøder på en lørdag forhøjes med 50 pct., bemærker Domstolsstyrelsen, at retterne har mulighed for at bestemme, at udgifterne ved en forhøjelse af salæret vil skulle afholdes af statskassen, da den eventuelt domfældte ikke bør belastes med den ekstra udgift i genåbningsperioden.”

<https://domstol.dk/media/cowojouq/genaabningsplan-for-danmarks-domstole-eku.pdf>

Politiklagemyndighedens årsberetning 2019

Beretningen kan læses her:

http://www.politiklagemyndigheden.dk/media/24008/rsberetning_2019.pdf

På beretningens side 23 er bl.a. omtalt følgende straffesag:

"Anklager frifundet for stillingsmisbrug og forsøg på bedrageri i forbindelse med ulovlig parkering 313-56-17

En anklager (A) blev tiltalt for stillingsmisbrug og forsøg på bedrageri ved at have parkeret sin private bil ulovligt og uden tjenstlig anledning gjort brug af et skilt, hvorpå der stod "STOP POLITIET", som var placeret i forruden på bilen.

A forklarede i byretten, at A ikke havde lagt mærke til skiltet i forbindelse med parkeringen, og at A ikke havde set, at bilen var parkeret for tæt på et gadehjørne. A blev frifundet i byretten, idet retten ikke fandt grundlag for at tilsidesætte A's forklaring om, at A – omend fejlagtigt – anså parkeringen på stedet for lovlig, og hvorfor skiltet "STOP POLITIET" befandt sig i forruden af bilen, uden at dette var et udtryk for en tilsigtet anvendelse af skiltet i forbindelse med parkeringen."

Hørings svar

"Rigsadvokaten

Sendt pr. mail til

rigsadvokaten@ankl.dk og fk1003@ankl.dk

9. juni 2020

Opdatering af Deloittes notat af 15. oktober 2019 vedrørende anvendelse af historiske teledata i straffesager

Rigsadvokaten har ved mail sendt 4. juni 2020 anmodet om bemærkninger til opdatering af Deloittes notat af 15. oktober 2019 vedrørende anvendelse af historiske teledata i straffesager.

Landsforeningen af Forsvarsadvokater har drøftet henvendelsen på et bestyrelsesmøde og kan henholde sig til høringssvar indsendt 11. oktober 2019, hvori det bl.a. nævnes:

"LFFA finder indledningsvist anledning til at bemærke, at princippet om bevisbedømmelsens frihed indebærer, at bedømmelsen af bevisernes vægt er ubundet af lovregler. En tilslutning til dette princip betyder navnlig, at man ikke anser det for muligt at opstille lovregler om bevisbedømmelse, men at det rigtige (sande) resultat bedst nås, når bevisbedømmelsen er overladt til rettens skønsmæssige afgørelse. I forlængelse heraf har LFFA helt overordnet drøftet, om notatet ikke går for langt i forhold til vurderingen af historiske teledata som bevis, hvilket udelukkende er domstolens opgave."

Med venlig hilsen

Kristian Mølgaard"

(Denne høring er fra Rigsadvokaten og kan derfor ikke ses på høringsportalen)

Professor Jørn Vestergaard: Om der står "samtykke" eller "frivillighed" i den nye voldtægtsparagraf, er ikke det vigtige

Information bragte 8.6.20 nedenstående kronik fra professor Jørn Vestergaard. Kronikken bringes her i Meddelelser efter aftale med Jørn Vestergaard. I tidsskriftet Juristen nummer 3/2020 bringes en længere artikel fra Jørn Vestergaard med titlen " Voldtægtsparagraffen – en salomonisk løsning på valget mellem frivillighed og samtykke?"

"Der er ikke længere modstand mod at ændre fokus og at udvide kriminaliseringen af voldtægt. Men der strides om ordvalget, og fronterne er trukket unødigt skarpt op.

Der forhandles fortsat om en politisk aftale om en ny voldtægtsbestemmelse.

Nu er der ikke længere væsentlig modstand mod at ændre fokus og at udvide kriminaliseringen.

Så langt, så godt! Men der strides om ordvalget, og fronterne er trukket unødigt skarpt op.

Det oprindelige udgangspunkt var kravet om samtykke til seksuelle handlinger. Selve begrebet samtykke gav imidlertid anledning til stærke modforestillinger.

Modstandere af en lovændring forsøgte at miskreditere og ligefrem latterliggøre reformønskerne.

Debatten var præget af fastlåste forestillinger om, hvad der skal til for at anerkende, at en person på rette måde har givet udtryk for, hvad vedkommende er indstillet på. For at løfte debatten ud af denne retoriske sump anbefalede jeg sidste år at følge den svenske model med begrebet frivillighed som omdrejningspunkt.

I den semantisk betonedede debat om betydningen af at anvende enten ordet "frivilligt" eller ordet "samtykket" i paragraffen er der imidlertid opstået en udbredt tilbøjelighed til at indfortolke både mere og mindre i de to udtryk, end ordene i sig selv nødvendigvis betyder. Såvel juridisk set som reelt er det faktisk ikke forskellen mellem de foreslåede lovtekster, der i praksis vil føre til forskellige resultater, men hvad man politisk beslutter at indlægge i dem. Straffelovrådets flertal har anbefalet at gøre frivillighed til nøglebegrebet. Et enkelt medlem har holdt fast ved begrebet samtykke som det afgørende.

Den reelle afstand mellem parterne er dog betydelig mindre, end de til tider skarpe meningsudvekslinger umiddelbart kan give indtryk af.

Det væsentlige er, om der kan være tilfælde, hvor der påhviler en person et ansvar for selv at sige fra, hvis hun ikke ønsker at deltage i en seksuel aktivitet.

Det mener flertallet i Straffelovrådet.

For mindretallet er det altid en pligt for hver af parterne at sikre sig, at den anden person er indforstået. Denne forskel med hensyn til kriminaliseringens rækkevidde er stridens egentlige kerne - ikke selve ordvalget i paragraffen.

Forbedring af retsstilling

Flertallet ønsker at undgå en risiko for at kriminalisere seksuel adfærd, der af mange anses som ' naturlig og sædvanlig'.

Udtryksmåden har givet anledning til stærke modforestillinger.

En række aktører har på det grundlag taget kategorisk afstand fra at anvende begrebet frivillighed. Forbeholdet er af flertallet formuleret som en formodningsregel, det vil sige et udgangspunkt, der for eksempel kan være retningsgivende, hvis to personer i "et ligeværdigt samlivsforhold" har samleje "under sædvanlige omstændigheder", og den ene part er "passiv og uengageret".

Nogle kritikere har udlagt forbeholdet som et mere absolut udtryk for, at det i nære relationer skal være straffrit at gennemføre seksuelle handlinger med en partner, som ikke er i stand til at sige fra, for eksempel som følge af psykisk vold i parrelationer med asymmetri i kvinders forhold til mænd med magt og kontrol over deres partnere.

En sådan tolkning af flertallets forslag er ikke retvisende. Flertallet har udtrykkeligt gjort opmærksom på, at psykisk vold kan bevirke, at deltagelse i et samleje ikke er frivillig. Og efter mindretallets forslag kan et samtykke godt være stiltiende, så forskellen på de to modeller vil i praksis være begrænset, hvis overhovedet eksisterende.

Uanset valg af lovtekst vil en ændring af voldtægtsparagraffen kunne forbedre særligt udsatte kvinders retsstilling. Men det kan stadig være ganske vanskeligt at løfte bevisbyrden i forhold til, at parterne ikke kan anses for ligeværdige med hensyn til udøvelse af selvbestemmelse.

Så både retshåndhævelsen og hjælpeindsatsen på dette område vil fortsat være hæmmet af andre faktorer, om end en forbedring af det samlede beredskab vil kunne bidrage positivt, herunder ved udmøntning af forslagene fra det af Justitsministeriet nedsatte ekspertpanel.

Forløbet op til samleje

En anden vigtig gruppe af tilfælde er dem, hvor den forurettede er bragt i en ubevidst frygttilstand og derfor ikke siger fra, men instinktivt "stivner"/ "lammes"/ "fryser" og forholder sig helt passiv eller ufrivilligt "kører på autopilot" (det bliver også kaldt: freeze response, dissociation, tonisk immobilitet).

Flertallet i Straffelovrådet mener, at spørgsmålet om den anklagedes forsæt så må afgøres efter en samlet vurdering af omstændighederne, herunder om der har været en seksuelt betonet optakt, som forurettede frivilligt har deltaget i. Mindretallet mener, at en sådan ordning i reglen vil falde ud til frifindelse, mens det med en samtykkebaseret bestemmelse vil være mere klart, at samtykket skal angå selve samlejet. Da mindretallet anerkender, at et samtykke kan være stiltiende, er det imidlertid mere end tvivlsomt, om den konkrete bevisbedømmelse i praksis vil falde anderledes ud end med et krav om frivillighed.

Flere aktører kritiserer, at Straffelovrådets flertal lægger op til, at forløbet op til et samleje kan indgå i den samlede vurdering af, om der var tale om frivillighed. Forholdet er imidlertid det, at flertallet lige så lidt som mindretallet mener, at flirtende adfærd eller det forhold, at den ene part er gået med den anden part hjem, i sig selv kan anses som en seksuelt betonet optakt til samleje. Omvendt har modstandere af en samtykkemodel udtrykt bekymring for kriminalisering af såkaldt "pligt-eller hverdagssex" med deltagelse af samlevende par i langvarige forhold, hvor kun den ene part har lyst til sex. Samtykkekonceptet er blevet udlagt som udtryk for en kriminalisering af normale situationer, hvor ingen af parterne finder det

nødvendigt at sikre sig et samtykke. Sådanne bekymringer er der hverken juridisk set eller på anden måde noget reelt grundlag for. Også en samtykkemodel kan afgrænses sådan, at kriminaliseringen alene omfatter tilfælde, der præges af dokumenterbart misbrug og overgreb.

Respekt for begge positioner

Uanset hvilken af modellerne Folketinget vælger, kan man med fordel underbygge lovgivningen med en kombination af de betragtninger, som de to parter i Straffelovrådet har lagt frem om, hvad der under betegnelsen voldtægt skal bedømmes som alvorlige strafbare seksuelle overgreb.

Hvis de politiske vinde blæser i retning af at anvende ordet "samtykket", vil der kunne hentes megen rimelighed og fornuft i flertallets redegørelser for, hvad kriminaliseringen bør omfatte. Dette kan meget vel ske uden at tilsidesætte mindretallets synspunkter og bekymringer, for i realiteten ligger de to forslag overmåde tæt op ad hinanden.

Det må være muligt at opnå politisk enighed om, at en ny paragraf ikke skal legalisere overgreb i nære relationer eller i forbindelse med fester, festivaler eller lignende. Det bør også være oplagt, at hver af parterne i et seksuelt samvær har en pligt til at sikre, at den anden part under hele forløbet er indforstået med, hvad der foregår, og at ansvaret herfor ikke mindst omfatter tilfælde, hvor der er grund til tvivl.

Flertallet i Straffelovrådet lægger til grund, at frivilligheden kan fremgå af den konkrete situation og sammenhæng og dermed ikke behøver at antage form af en udtrykkelig tilkendegivelse. Tilsvarende antager mindretallet, at et samtykke skal vurderes helt uformaliseret og dermed godt kan være stiltiende, hvilket i det væsentlige indebærer det samme som den af flertallet anbefalede ordning.

Ingen af parterne ønsker at ændre på anklagemyndighedens bevisbyrde eller kravet om den anklagede parts forsæt. Der kan med fordel vises respekt for begge positioner i debatten, så der skabes det bedst mulige værn om den seksuelle selvbestemmelse og integritet."

Seneste nyt fra Højesteret

Afgørelser fra Højesteret kan ses på www.hoejesteret.dk

Anmodninger om tilladelse til observation og rumaflytning taget til følge

Sag 4/2020, Kendelse afsagt den 22. april 2020

Sagen angik anmodninger fra anklagemyndigheden om tilladelse til at foretage observation og rumaflytning efter retsplejelovens § 791 a, stk. 3, og § 781, stk. 1 og 5, jf. § 780, stk. 1, nr. 2. Anmodningerne blev fremsat som led i efterforskningen af en sag om indbrudstyveri af særligt grov beskaffenhed i en række private virksomheder, jf. straffelovens § 286, stk. 1, jf. § 276.

Spørgsmålet var, om efterforskningen angik mistanke om forbrydelser, som havde medført eller som kunne medføre fare for "betydelige samfundsværdier", hvilket var en betingelse for lovligheden af begge de omhandlede indgreb, jf. retsplejelovens § 781, stk. 5, og § 791 a, stk. 3, nr. 4.

Højesteret fandt, at der efter forarbejderne ikke var grundlag for at antage, at sager om grove tyverier i private virksomheder ikke kan være omfattet af adgangen til at foretage aflytning efter § 780, stk. 1, nr. 2, eller observation efter § 791 a, stk. 3. Kravet om, at der skal være tale om "betydelige samfundsværdier", afskærer således ikke anvendelse af reglerne om rumaflytning og observation i sådanne sager. Højesteret fandt, at spørgsmålet, om der i en konkret sag om tyveri af grov beskaffenhed er fare for "betydelige samfundsværdier", må afgøres ud fra en samlet afvejning af kriminalitetens karakter og omfang over for hensynene til indgrebenes betydning for de personer, som indgrebene er rettet imod.

I den foreliggende sag var der mistanke om mindst syv organiserede indbrudstyverier fra forskellige central-lagre beliggende i Jylland. Indbrudstyverierne, som var begået over en periode på ca. 3 måneder, var efter det oplyste professionelt udført af flere personer i forening og med ensartet fremgangsmåde i form af tag-gennembrydning og kostervalg i form af cigaretter eller elektronik. Udbyttet fra tyverierne var meget betydeligt. Uanset den alvorlige karakter af de omhandlede indgreb tiltrådte Højesteret under disse omstændigheder, at anmodningerne om tilladelse til observation og rumaflytning var taget til følge.

Landsretten var kommet til samme resultat.

[Læs hele kendelsen i sag 4/2020 \(pdf\)](#)

Ophævelse af kendelse om afvisning af anke og hjemvisning til landsretten til behandling som udmålingsanke

Sag 134/2019, Kendelse afsagt den 4. maj 2020

Under landsrettens behandling af en straffeankesag, hvori T var meddelt tilladelse til at anke efter udløbet af ankefristen, opstod der spørgsmål om forkyndelse for T.

Højesteret fastslog, at forkyndelse af indkaldelsen til hovedforhandling var påkrævet, idet der var tale om en ekstraordinær anke. Højesteret fastslog endvidere, at da forkyndelsen ikke havde kunne foretages som følge af Ts forhold, skulle Ts bevisanke afvises. Da Ts anke måtte anses for at indeholde en subsidiær anke til formildelse, hjemviste Højesteret sagen til landsretten til behandling af Ts udmålingsanke.

Landsretten var nået til et andet resultat.

[Læs hele kendelsen i sag 134/2019 \(pdf\)](#)

Varetægtsfængsling frem til dom kunne opretholdes trods problemer med tolkning i forbindelse med tidligere retsmøder om fristforlængelse

Sag 113/2019, Kendelse afsagt den 20. maj 2020

T, der er georgisk statsborger, blev den 22. marts 2019 varetægtsfængslet som sigtet for forskellige forhold af indbrudstyveri. T blev efterfølgende fristforlænget flere gange, og ved kendelse af 1. juni 2019 bestemte

byretten (efter at hovedforhandling var blevet berammet til den 1. juli 2019), at varetægtsfængslingen skulle forlænges, indtil der var afsagt dom i sagen, hvilket landsretten stadfæstede den 28. juni 2019.

Landsrettens kendelse blev indbragt for Højesteret, hvor T gjorde gældende, at han burde have været løsladt. T henviste til, at der under sagen havde været problemer med at tilvejebringe kvalificeret tolkning både i forbindelse med retsmøderne om fristforlængelse og i forbindelse med møder i arresten mellem T og hans advokat. Varetægtsfængslingen havde derfor ifølge T været i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 6.

Højesteret fandt, at det måtte lægges til grund, at tolkebistanden i grundlovsforhøret den 22. marts 2019 var fuldt kvalificeret, og at T på dette retsmøde blev gjort bekendt med og havde lejlighed til at udtale sig om de sigtelser, der dannede grundlag for varetægtsfængslingen. Det måtte endvidere lægges til grund, at der ikke efter grundlovsforhøret fremkom nye oplysninger, der var af væsentlig betydning for spørgsmålet om varetægtsfængsling, og at T desuden under sagens forløb fik oversat og modtog de relevante oplysninger om indholdet af tiltalen og sagens forløb. T havde oplyst, at problemerne med tolkning i kommunikationen mellem ham og hans advokat bestod i perioden fra den 10. april til den 26. juni 2019, og det måtte herefter antages, at T i perioden efter den 26. juni 2019 og indtil hovedforhandlingen den 1. juli 2019 havde adgang til tilstrækkelig tolkebistand og var i stand til at holde møder med sin advokat. T havde dermed tilstrækkelig tid og lejlighed til at forberede sit forsvar.

På denne baggrund, og da der i øvrigt var væsentlige hensyn, som talte for at opretholde varetægtsfængslingen af T, tiltrådte Højesteret, at der den 28. juni 2019 ikke var grundlag for at løslade T med henvisning til artikel 6 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

[Læs hele kendelsen i sag 113/2019 \(pdf\)](#)

T havde ikke længere en konkret, aktuel retlig interesse i straffekæremål

Sag 183/2019, Kendelse afsagt den 3. juni 2020

T havde været sigtet for en lang række forhold af bl.a. bedrageri og dokumentfalsk af særlig grov beskaffenhed. Forholdene var i flere tilfælde begået over for F1 og F2. Under straffesagens behandling blev advokat A privatantaget af F1 og F2 som bistandsadvokat. Forsvareren protesterede mod, at advokat A kunne fungere som bistandsadvokat i sagen. Landsretten fandt, at der ikke var tilstrækkeligt grundlag for at fastslå, at advokat A ikke kunne fungere som bistandsadvokat i sagen. Efterfølgende afsagde byretten dom i straffesagen mod T, og denne dom blev ikke anket.

Sagen for Højesteret angik, om advokat A var inhabil som privatantaget bistandsadvokat for F1 og F2 under straffesagen. T havde overordnet anført, at advokat A var inhabil, og at retten burde have afvist, at A kunne fungere som bistandsadvokat under sagen. T havde imidlertid ikke gjort gældende, at A konkret havde tilsidesat sine forpligtelser som bistandsadvokat.

Højesteret fandt på denne baggrund, at T ikke længere havde en konkret, aktuel retlig interesse i at få prøvet landsrettens kendelse om dette spørgsmål, og Højesteret afviste derfor sagen.

[Læs hele kendelsen i sag 183/2019 \(pdf\)](#)

Der var ikke begået rettergangsfejl i forbindelse med vidneafhøring af forurettede, og betingelserne for udløsning af reststraf var opfyldt

Sag 19/2020, Dom afsagt den 3. juni 2020

T var i landsretten idømt 2 år og 6 måneders fængsel for grov vold under anvendelse af en hammer mod forurettede F, der var halvbror til T. Straffen blev fastsat som en fællesstraf, da der var tale om strafbart forhold begået i prøvetiden for en tidligere dom, hvor T var dømt for forsøg på manddrab ved anvendelse af en skruetrækker. Reststraffen udgjorde 2 års fængsel.

F var ved sin forklaring til politiet ikke blevet vejledt om vidnefritagelsesreglerne for en parts nærmeste. I byretten blev F pålagt at afgive vidneforklaring, hvor han forinden blev vejledt om vidnefritagelsesreglerne, herunder retten til at undlade at svare på spørgsmål, i det omfang han derved ville udsætte sig selv for straf.

For Højesteret angik sagen, om dommen skulle ophæves og hjemvises til byretten på grund af rettergangsfejl i forbindelse med vidneafhøringen af F. I anden række angik sagen spørgsmålet om straffastsættelsen.

Højesteret fandt, at der ikke var begået rettergangsfejl i forbindelse med vidneafhøringen af F og tog derfor ikke påstanden om ophævelse af dommen og hjemvisning til følge. Højesteret fandt endvidere, at der var tale om grov, ligeartet kriminalitet, og hverken T's personlige forhold eller forholdet mellem længden af reststraffen og straffen for det nye forhold kunne føre til fravigelse af lovens udgangspunkt om, at der fastsattes en ubetinget fællesstraf. Højesteret tiltrådte herefter, at fællesstraffen blev fastsat til 2 år og 6 måneders fængsel.

Landsretten var kommet til samme resultat.

[Læs hele dommen i sag 19/2020 \(pdf\)](#)

Manglende udførelse af samfundstjeneste som følge af afsoning af straf udgjorde ikke vilkårsovertrædelse

Sag 11/2020, Dom afsagt den 4. juni 2020

Ved dom af 25. oktober 2018 blev T idømt betinget fængsel med prøvetid i 1 år og vilkår om samfundstjeneste inden for en længstetid på 8 måneder. Forud for dommen var han ved domme af 1. august og 24. oktober 2018 idømt ubetinget fængsel i sammenlagt 1 år og 7 måneder. Han havde været frihedsberøvet siden den 11. september 2018 og overgik umiddelbart til afsoning af de to ubetingede domme, som han blev løsladt fra den 8. april 2020. Han havde ikke udført sin samfundstjeneste inden for længstetiden, og sagen angik, om dette skulle bedømmes som en vilkårsovertrædelse efter straffelovens § 66.

Højesteret udtalte, at bestemmelsen i § 66 må forstås således, at der kun foreligger en vilkårsovertrædelse, hvis det kan lægges den dømte til last, at samfundstjenesten ikke er udført.

Det blev lagt til grund, at T havde ønsket at udføre samfundstjenesten, og at han ikke efter dommen af 25. oktober 2018 havde udvist forhold, der var til hinder for dette. Det skyldtes således alene hans varetægtsfængsling og afsoning af dommene af 1. august og 24. oktober 2018, at kriminalforsorgen ikke havde forsøgt at iværksætte udførelse af samfundstjenesten. Under disse omstændigheder fandt Højesteret, at den manglende udførelse ikke kunne lægges T til last, og straffelovens § 66 fandt herefter ikke anvendelse.

Det kunne ikke anses for udelukket, at T ville kunne udføre samfundstjenesten inden udløbet af den efter straffeloven maksimale prøvetid og længstetid på 2 år. Højesteret forlængede derfor efter straffelovens § 65 prøvetiden og længstetiden til den 25. oktober 2020.

Landsretten var kommet til et andet resultat.

[Læs hele dommen i sag 11/2020 \(pdf\)](#)